

Vertegenwoordiging cliënten in de zorg

Vormen van (wettelijke) vertegenwoordiging

Zorgpartners
Midden-Holland

De meeste mensen zijn heel goed in staat om zelf beslissingen te nemen over allerlei zaken. Maar er kan een moment komen dat iemand geheel of gedeeltelijk niet meer in staat is om de eigen belangen goed te behartigen of de gevolgen van zijn/haar besluiten goed te overzien. Bijvoorbeeld door ouderdom, dementie, psychische problematiek. In die gevallen is het noodzakelijk dat voor de cliënt een (wettelijk) vertegenwoordiger wordt aangesteld.

Ook als iemand nog wel in staat is de eigen belangen te behartigen, is het belangrijk om na te denken op welke manier de vertegenwoordiging geregeld kan worden (bijvoorbeeld door het opstellen van een levenstestament).

Een vertegenwoordiger helpt de cliënt bij het nemen van beslissingen over niet-materiële (zoals zorg en behandeling) en soms over materiële zaken (zoals financiën).

In deze folder leest u over de verschillende vormen van (wettelijke) vertegenwoordiging. Samen met de klantconsulent of maatschappelijk werker van Zorgpartners kunt u bepalen welke vorm voor u het meest passend is.

1 WETGEVING

In de Nederlandse wet staat vermeld wie en in welke volgorde als rechts-geldig of bevoegd vertegenwoordiger uw belangen mag behartigen omtrent medische behandelingen, verpleging, verzorging en begeleiding.

Rechtsgeldige vertegenwoordigers zijn:

1. de door de rechter benoemde, curator of mentor (de bewindvoerder gaat alleen over zakelijke belangen);
2. de door u schriftelijke gemachtigde (al dan niet bij de notaris vastgelegd);
3. uw echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel (niet benoemd, vrijwillig);
4. uw meerderjarig kind/broer/zus/kleinkind, ouder of grootouder (niet benoemd, vrijwillig).

In de bovengenoemde vier groepen vertegenwoordigers zit een volgorde:

- ten 1e: de door de rechter benoemde vertegenwoordigers hebben voorrang boven andere vertegenwoordigers;
- ten 2e: is er geen door de rechter benoemde vertegenwoordiger beschikbaar, dan kan de gemachtigde als vertegenwoordiger optreden;
- ten 3e: ontbreekt ook de gemachtigde, dan kan uw echtgenoot, geregistreerde partner of levensgezel u vertegenwoordigen, mits deze persoon dit ook wil en hiertoe in staat is;
- ten 4e: als ook dit niet mogelijk is kan een familielid uit groep 4 als vertegenwoordiger optreden, mits deze persoon dit ook wil en hiertoe in staat is.

De keuze voor een curator of mentor (bewindvoerder) hangt af van wat u nodig heeft. De kantonrechter zal dit bepalen in overleg met u en/of uw familie. Indien u op basis van de Wet zorg en dwang (Wzd) zorg ontvangt en geen (wettelijk) vertegenwoordiger heeft, zijn wij verplicht voor u een mentor aan te vragen bij de rechter.

Meer informatie over de Wet zorg en dwang vindt u op zorgpartners.nl/wzd.

2 NADERE TOELICHTING

Schriftelijk gemachtigde

U mag zelf bepalen wie uw belangen het beste kan behartigen als u daar zelf niet (meer) toe in staat bent of ter zake wilsonbekwaam bent geworden. Als u ter zake wilsonbekwaam bent, kunt u over het onderwerp dat aan de orde is geen besluit nemen.

Dit dient ten tijde van wilsbekwaamheid schriftelijk te worden vastgelegd in de vorm van een 'levenstestament' (via de notaris) of een 'schriftelijke machtiging'. Hij of zij is dan gemachtigd om beslissingen te nemen op het gebied van behandeling, verpleging, verzorging en begeleiding. Deze persoon treedt dan op als uw vertegenwoordiger en is tevens 1e contactpersoon.

Mentor

De mentor is door de rechter benoemd en behartigt uw belangen op het gebied van behandeling, verpleging, verzorging en begeleiding. De mentor is bevoegd om voor u beslissingen te nemen op deze terreinen maar doet dit zoveel mogelijk in overleg met u. Uw financiële belangen worden *niet* behartigd door de mentor. Een mentor is vaak een naaste van u. Deze persoon treedt dan op als uw vertegenwoordiger en tevens 1e contactpersoon.

Bewindvoerder

De bewindvoerder is door de rechter benoemd en behartigt alleen uw belangen op het gebied van financiën en bezittingen en houdt de boekhouding bij. De bewindvoerder is bevoegd beslissingen voor u te nemen over financiële aangelegenheden, maar doet dit zoveel mogelijk in overleg met u. Als u onder curatele staat bent u handelingsonbekwaam om rechtshandelingen (bijvoorbeeld koop of

Uitgangspunt is dat uw belangen behartigd worden in lijn met uw wensen of hoe u het gewenst zou hebben.

afsluiten abonnement) te verrichten, behalve voor de uitzonderingen die de wet noemt, zoals het aanvechten van ondercuratelestelling.

In medische en zorgaangelegenheden heeft de bewindvoerder geen rol/bevoegdheid.

Curator

De curator is door de rechter benoemd en behartigt uw belangen op het gebied van financiën, verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding. De curator is bevoegd om voor u beslissingen te nemen op al deze terreinen, wel zoveel mogelijk in overleg met u. Een curator combineert in feite het mentorschap en de bewindvoering en is de meest vergaande maatregel. Deze persoon treedt dan op als uw vertegenwoordiger en tevens 1e contactpersoon.

3 WEDERZIJDSE VERWACHTINGEN

Belangen behartigen van een ander doe je niet zomaar. Inlevingsvermogen en je kunnen verplaatsen in de ander zijn essentieel. Uitgangspunt hierbij is dat dit gebeurt in lijn met uw wensen of hoe u het gewenst zou hebben. Het is daarom belangrijk dat de vertegenwoordiger zoveel mogelijk met u overlegt en dat verwachtingen over en weer duidelijk zijn.

Het gesprek tussen de zorgverlener en de vertegenwoordiger is belangrijk, zodat er bijvoorbeeld vragen gesteld kunnen worden over de motieven voor bepaalde keuzes. Voor de zorgverlener is de vertegenwoordiger ook de 1e contactpersoon.

Daarnaast verlangt ook de wet van de vertegenwoordiger dat hij of zij deze rol op een verantwoordelijke manier invult, het zogenaamde 'goed vertegenwoordigerschap'. De vertegenwoordiger heeft verder recht op alle informatie die nodig is om het vertegenwoordigerschap goed in te vullen, zoals inzage in uw zorgdossier.

4 TAKEN VAN EEN VERTEGENWOORDIGER

De vertegenwoordiger heeft dus als taak uw belangen zo goed mogelijk te behartigen. Dat houdt niet in dat de vertegenwoordiger altijd namens u beslist. Als een onderwerp aan de orde is waarover u zelf een besluit kunt nemen – u in feite ter zake wilsbekwaam bent – dan heeft de vertegenwoordiger geen rol. Zolang u ter zake wilsbekwaam bent kunt u dus zelf beslissingen nemen over de in het zorgplan op te nemen zorg (en bijvoorbeeld over medische behandelingen, dagbesteding en verzorging), óók als er een curator of mentor is aangesteld als vertegenwoordiger*.

De vertegenwoordiger:

- treedt namens u op als 1e contactpersoon voor de zorgverlening; hierdoor is er één aanspreekpunt voor medische, zorginhoudelijke, praktische zaken en de correspondentie vanuit de locatie waar u woont;
- is gesprekspartner van zorgverleners wanneer toestemming of advies nodig is op het gebied van de zorgverlening en neemt deel aan de bespreking van het zorgleefplan;
- handelt in uw beste belang, conform uw wensen en betreft u zo veel mogelijk bij de uitvoering van zijn/haar taak, laat u waar mogelijk zelf beslissen of meebeslissen en respecteert uw besluiten;
- stelt zich regelmatig op de hoogte van uw zorgleefplan en behandeling, uw leefomstandigheden en uw welbevinden en informeert uw familie(leden) hierover, tenzij u heeft aangegeven dit niet te willen;
- zorgt ervoor dat wijzigingen in zijn of haar contactgegevens bekend zijn bij de zorgverlener;
- gaat bij taakvervulling uit van de binnen Zorgpartners gehanteerde 'huisregels'.

*Uitgangspunten goed vertegenwoordiger; onder andere het Advies Gezondheidsraad | Nr. 2019/08.
Zie ook: www.goedvertegenwoordigd.nl/kennisbank/goede-vertegenwoordiging

5 VERSCHIL VAN MENING TUSSEN VERTEGENWOORDIGER EN ZORGVERLENER

Ondanks de zorgvuldigheid, bestaat de mogelijkheid dat er verschil van mening ontstaat over uw belang tussen de zorgverlener en de vertegenwoordiger. Dan zal steeds geprobeerd moeten worden door overleg tot overeenstemming te komen. Lukt dit niet, dan is intercollegiaal overleg op zijn plaats. Dit kan met een onafhankelijk zorgverlener vanuit de eigen organisatie.

Tenslotte kan om de objectiviteit te waarborgen – mits acceptabel voor de vertegenwoordiger – een zorgverlener van buiten de eigen organisatie gevraagd worden een tweede beoordeling te geven. Ook kan de zorgverlener besluiten om de door de vertegenwoordiger gewenste behandeling als een proefbehandeling gedurende een vooraf afgesproken periode in te stellen.

Kan dan nog niet tot overeenstemming worden gekomen dan neemt de zorgverlener, met oog voor uw belang de beslissing. De zorgverlener kan en mag het handelen van de vertegenwoordiger niet bindend laten zijn, indien dit niet verenigbaar is met de zorg van een goed zorgverlener.

Samen met de klantconsulent of maatschappelijk werker kunt u bespreken welke vorm van vertegenwoordiging voor u het meest passend is.

6. KEUZE (WETTELIJKE) VERTEGENWOORDIGING

Samen met de klantconsulent of maatschappelijk werker kunt u bespreken welke vorm van vertegenwoordiging voor u het meest passend is.

Het streven is dat dit voor opname in de zorginstelling geregeld is (in overleg met klantconsulent) of anders binnen de eerste 6 weken na opname (in overleg met maatschappelijk werk).

In de dagelijkse praktijk zal in de meeste gevallen de vertegenwoordiger aangesteld worden uit de 3e of 4e groep (zie [pagina 3](#) onder 'wetgeving'). Ook komt regelmatig voor dat u al eerder iemand schriftelijk heeft gemachtigd of dat u dit heeft geregeld via een notaris middels een zogenaamd 'levenstestament' (2e groep).

Het kan voorkomen dat dit om redenen (nog) niet is gelukt en u een vertegenwoordiger uit uw eigen netwerk moet zoeken of zelfs van buiten uw netwerk. In dit laatste geval werkt Zorgpartners samen met Mentorschap Nederland (regio Haag en Rijn). Hiervoor moet een aanvraag ingediend worden bij de rechtbank en dan spreken we over het aanstellen van een curator of mentor (1e groep).

Als u dit wenst, kan de klantconsulent en maatschappelijk werker u bij deze aanvraag ondersteunen.

7 KOSTEN

- Aan de aanvraag van vertegenwoordiging bij de rechtbank zijn administratiekosten verbonden. Onder voorwaarden is vrijstelling mogelijk.
- Kosten voor een (professionele) mentor, bewindvoerder of curator worden jaarlijks vastgesteld. U kunt deze tarieven vinden op de website van de rijksoverheid: www.rijksoverheid.nl. Indien u deze kosten niet zelf kan dragen, kunt u mogelijk in aanmerking komen voor vergoeding uit de bijzondere bijstand.
- Het aanwijzen van een persoonlijk gemachtigde brengt geen kosten met zich mee, tenzij dit wordt vastgelegd door een notaris.

Informatie over de procedure ter benoeming van een mentor, waaronder het formulier dat daarvoor gebruikt moet worden, is te vinden op www.rechtspraak.nl.

Vrijwillige mentoren kunnen gevonden worden bij de regionale stichtingen Mentorschap (www.mentorschap.nl).

Professionele mentoren kunnen worden gevonden via de Nederlandse Beroepsvereniging van Professionele Mentoren (www.nbpm.nl).

MEER INFORMATIE

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met een klantconsulent van Zorgpartners via 0182-723723 of per mail: klantconsulent@zorgpartners.nl

Zorgpartners
Midden-Holland

versie 01